

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 27: Forslag til navnelov.

Af familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed).

(Fremsat 23/2 2005).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Søren Pind (V):

Man kan som liberal Venstremand vælge at anskue dette lovforslag ud fra to forskellige synsvinkler.

Den ene vinkel er spørgsmålet om en ejendomsret, om slægtens ret til at bevare sit navn, uden at andre blot kan overtage det. Der er tale om en form for kulturel ejendomsret, som man skal behandle med varsom omtanke, før man blot ændrer og griber ind over for denne.

Den anden vinkel er naturligvis, at spørgsmålet om navn er et individuelt spørgsmål, der så vidt muligt bør være op til den enkelte selv, og hvor andre hensyn må underordnes.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at det er med et vist vemod, jeg ser disse forandringer. Der er tale om, at man i forslaget ser bort fra spørgsmålet om slægtens naturligt skabte ejendomsret til sit navn til fordel for en i forhold til ejendomsretten fuldstændig fritsvævende konstruktion. Et navn bliver nu et navn og intet andet.

Tag f.eks. noget, som jeg husker fra min egen barndomserindring: at gætte folks oprindelsessted ud fra deres navn. Det har altid været sikkert og vist og for mig et kendemærke på linje med dialekter. Navne som Due, Kofoed, Brandt og Kjøller har altid indikeret et tilhørsforhold til en bestemt landsdel, nemlig Bornholm. Dette opløses nu, særlig for navne, der bæres af over 1.000 personer, f.eks. Kofoed, og det vil jeg savne. Samtidig vil interessen for det historiske og

tilhørsforholdet til forskellige familier nu også blive udvandet, og det har jeg det heller ikke så godt med.

Men naturligvis støtter Venstre lovforslaget. Venstres folketingsgruppe har tilkendegivet, at man ønsker en liberalisering af den nuværende lovgivning, og har valgt at vægte det enkelte menneske først. Jeg vil dog allerede nu varsle, at vi ønsker at se på grænsen på de 1.000 navnebærere. Vi vil under udvalgsarbejdet se med sympati på muligheden for at hæve dette antal, f.eks. til 3.000 navnebærere, og vi vil også se på betingelserne i § 4 og § 5.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg noterede mig med interesse og sympati liberalisten hr. Søren Pinds kulturkonservative hertesuk til at begynde med. Jeg vil i og for sig ikke føje noget til det, hr. Søren Pind så udmærket har sagt, men blot spørge, når hr. Søren Pind skelner mellem synspunktet ejendomsret til navnet – det, man kunne kalde det kulturkonservative synspunkt – og så det individuelle, om man så ikke til det kunne føje til, at det kulturkonservative synspunkt, hvor navnet sætter en i en slægtsidentitet og en sammenhæng med slægten, er mere end en ejendomsret, det er jo også udtryk for, at den enkelte ikke vælger sin identitet selv og derfor ikke vælger sit navn selv, men så at sige får det givet uden at blive spurgt, og at det er udtryk for, at den enkelte er sat i slægtens sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Søren Pind (V):

Jeg vil først sige, at jeg ikke tror meget på, at man kan gradbøje liberalismen, så hvis den semantik, hr. Jesper Langballe vil ind i, er noget med liberalistisk og liberalisme, skal jeg afholde mig fra at komme ind på det. Hvis hr. Jesper Langballe spørger mig, om ikke det, han spørger mig om, er god konservativ politik, må jeg henvise svaret til forbrugerministeren, thi det er vist nærmere hans partipolitiske tilhørsforhold end mit.

Kl. 18.45

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg lyttede også med stor sympati til hr. Søren Pinds konstatering af de to modsætninger, der var tale om, men jeg vil godt lige stille et spørgsmål med hensyn til ordet liberal.

Det var en radikal kvindegruppe, der i 1982 var initiativtager til den nye navnelov, og herom husker jeg at det blev fortalt, hvordan de jurister, der arbejdede med den, i fortvivlelse over den opløsning, der fandt sted, foreslog, at man simpelt hen for fremtiden skulle hedde sit personnummer, for det var da noget, der stod fast.

Jeg vil spørge hr. Søren Pind: Vil han ikke give mig ret i, at det, der lægges op til her, jo langtfra behøver at være noget, der har med liberalisme, dvs. frihed, at gøre, men måske tværtimod med en rodløshed og en opløsthed, som faktisk forvandler mennesker til en slags numre, i stedet for at det netop er mennesker, altså mennesker i en bestemt historisk sammenhæng?

(Kort bemærkning).

Søren Pind (V):

Jeg er enig med hr. Søren Krarup i, at man skal være meget varsom med at gennemføre lovgivning med argumentet om, at tiden kræver det. Men det er også klart, at selvfølgelig kan man ikke sige andet, end at der naturligvis er sket store forandringer i det danske samfund siden 1900-tallets begyndelse, og det kan godt gøre, at man skal se på visse af disse ting.

Jeg har sagt, at vi i Venstre er skeptiske over for, at det med hensyn til slægter med under 1.000 medlemmer er det altafgørende tal, vi vil godt højere op. Jeg tror egentlig, at en stor del af disse problemer, som hr. Søren Krarup sigter til, vil blive løst, hvis man kigger på det pågældende antal og de betingelser, som knytter sig til lovens § 4 og § 5.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg vil godt lige anfægte hr. Søren Pinds tale om, at han naturligvis stemmer for; det er naturligvis en fri sag.

Men dette er en navnelov, der faktisk ophæver navnet, navnet er jo nemlig udtryk for identitet, det er noget, der, som det også ligger i slægten, er sat af en historisk sammenhæng, noget, man har fået fra sin far og mor. Når hr. Søren Pind nu har så stor sans for netop slægtens betydning, og når det er en konservativ familie-minister, der fremsætter et lovforslag, der ophæver navnets reelle indhold, er det så så naturligt, at man stemmer for? Var der ikke mulighed for, at man gik til sin minister og sin regering og sagde: Måske skulle vi tænke os om en gang til, for der er et eller andet galt?

(Kort bemærkning).

Søren Pind (V):

Jeg skal naturligvis beklage, at jeg kom til at bruge udtrykket naturligvis. Det skal ikke gentage sig. Men jeg er også nødt til at sige, at selvfølgelig bakker Venstre op om det lovforslag, som er fremsat af regeringen.

Når hr. Søren Krarup spørger mig om en samtale med familie- og forbrugerministeren, må jeg sige, at jeg er helt sikker på, at familie- og forbrugerministeren udmærket kan svare for sig selv dér. Vi har et glimrende samarbejde.

Jeg vil sige, hvad jeg har sagt før, at jeg tror, at en række af de problemer, hvor vi kan mødes, vil kunne løses, hvis man kigger på antallet af slægtsnavne. Der er trods alt forskel på det, der vedrører f.eks. slægten Jensen, hvilket navn bæres af ca. 380.000 danskere, og så den lange række af problematikker i forbindelse med f.eks. disse særlige slægter, som kendetegner de forskellige landsdele og lignende. Jeg ser ikke faren i forhold til det, hr. Søren Krarup spørger mig om, som værende så stor i relation til slægten Jensen som f.eks. til de øvrige slægter, jeg sigter til.

Formanden:

Tak til hr. Søren Pind. Så er det hr. Morten Bødskov som ordfører.

Morten Bødskov (S):

Jeg skal starte med på Enhedslistens vegne at sige fra fru Line Barfod, at Enhedslisten støtter forslaget, men hun var desværre nødt til at løbe.

Derudover vil vi gerne fra Socialdemokratiets side sige, at vi synes, at det forarbejde, der ligger til grund for det her lovforslag, er godt og grundigt, og vi synes faktisk, at det er et ganske udmærket forslag, som jo relaterer sig til det, som også er væsentligt, når man ændrer lovgivningen, nemlig spørgsmålet om virkeligheden. Selv om den nogle gange godt kan genere, så er den jo også nogle gange udmærket at blive klog på, og det synes vi faktisk at det her forslag også respekterer.

Hvordan ser en familie ud i dag? Dækker det her begreb over et typisk familiemønster? Behøver min far og mor eksempelvis at være gift, før jeg kan kalde dem min familie? Det gør de vel ikke.

Kl. 18.50

Sandheden er vel, at siden vores nuværende navnelov og grundlaget til den blev lagt tilbage i 1904, er familiemønsteret dramatisk forandret.

Far og mor og to børn, den berømte kernefamilie, findes, nuvel, og den lever også ganske godt, men sandheden er vel også, at den ikke længere har monopol på begrebet familien. Min egen generation er sådan set et ganske udmærket billede herpå. Da vi var børn, blev vi omtalt som skilsmissebørn, sammenbragte børn, delebørn, og det gør mange børn jo stadig væk i dag. Forældrene omtales som weekendfædre og week-endmødre, og mange familier lever ganske udmærket med de voksne som ugifte eller samlevede – i øvrigt også i registrerede partnerskaber.

Så derfor er vi i Socialdemokratiet grundlæggende enige i præmissen for det her lovforslag. Vi mener, at der er behov for at forny vores navnelov, således at den bliver et tilsvarende billede på det familiemønster, som vi kender i dag.

Også på en række andre felter har vi jo i Folketinget behandlet forslag, som er en konsekvens af det ændrede familiemønster, eksempelvis forslag til lovgivning vedrørende registreret partnerskab, og jeg skal bare sige stille og roligt, at det er Socialdemokratiets håb, at disse forslag på et eller andet tidspunkt – ikke mindst hvis man ser på regeringens holdning til dem – vil nyde samme opbakning, som man giver til det her forslag.

Den foregående ordfører har meget detaljeret været inde på, hvad indholdet af det her forslag er. Det skal jeg derfor ikke trætte den tilstedeværende forsamling med, men jeg vil bare sige, at vi som sagt mener, at de nyskabelser, som lovforslaget indeholder, er naturlige, ikke mindst i lyset af ændringerne i familiemønsteret samt hensynet til den ligestilling, vi har oplevet mellem kønnene de seneste mange år, og det faktum, at vores befolkningssammensætning er ændret, hvilket jo også Institut for Menneskerettigheder påpeger i sit høringssvar.

Dertil kommer som noget væsentligt, at de ændringer i navneloven, som der er lagt op til, jo selvfølgelig også er betinget af et andet syn på individet end det, som tidligere har præget historien. Det er – i øvrigt også for mit eget vedkommende – i dag de færreste, som betragter sig som en del af en slægt, og samfundets generelle individualisering gør vel, at vi i dag i stadig højere grad betragter os som individer og ikke som slægtsmedlemmer. Og det mener vi fra Socialdemokratiets side naturligvis også bør afspejles i en ny navnelov.

Så med disse ord, uden at gå for meget i detaljer, kan jeg sige, at Socialdemokratiet kan tilslutte sig lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Der var en, synes jeg, vis originalitet i hr. Morten Bødskovs forsvar for den nye navnelov og specielt det afsnit i den nye navnelov, som i navnemæssig henseende sidestiller ægtepar med papiroløse samlevende.

Vi ved jo alle sammen, at ægteskaber kan gå i stykker, og at det er en ulykke, når det sker; en ulykke for børnene og en tilstrækkelig stor ulykke til, at omgivelserne ikke behøver at føje spot til skade ved nogen som helst form for nedlæthed. Men mener hr. Morten Bødskov virkelig, at man deraf skal drage den konsekvens for en sluttet familie med to gifte voksne, at det ikke skal kunne være markeret for dem i navnemæssig henseende, at de hører sammen?

Jeg synes altså, det var en besynderlige argumentation, hvor det virkede, som om de der folk, der er gift med hinanden på gammeldags manér, ikke skal tro, at de derfor er noget særligt i hvert fald i navnemæssig henseende. Har jeg forstået hr. Morten Bødskov ret?

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Det har hr. Jesper Langballe ikke. Vi støtter de ændringer, som ligger i lovforslaget, og vi synes, at det er meget positivt, at der nu gives mulighed for, at selv om man ikke er gift, kan man tage sin nye ægtefælles efternavn. Det synes vi er udmærket, og vi synes, det er et ganske godt billede på det samliv, som mange familier og forældre rent faktisk har i dag.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Det er et principielt spørgsmål.

Hr. Morten Bødskov forsvarer denne nye navnelov med det, han kalder en ændring af familiemønsteret, og så siger han, at forholdet i dag jo er, at mennesket forstås som individ og ikke som familiemedlem.

Vil hr. Morten Bødskov ikke give mig ret i, at hvis man udelukkende forstår mennesket som individ og ikke som andet – i øvrigt er det ganske tankevækkende, at det er en socialdemokrat, der siger dette; Socialdemokratiet havde tidligere sans for, at der var noget, der hed fællesskab – så har man dermed ophævet familien, og så

hedder det ikke en ændring af familiemønsteret, så hedder det simpelt hen en opløsning af familien, og at det for så vidt kan være denne opløsning af familien, som dette lovforslag for så vidt manifesterer – i hvert fald bidrager til?

Kl. 18.55

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Ikke overraskende er jeg uenig med hr. Søren Krarup i spørgsmålet. Vi synes i Socialdemokratiet, at det her lovforslag ganske udmærket reflekterer en refleksion og en naturlig forlængelse af, at familien i de her år og de seneste årtier jo har ændret karakter.

Som jeg fornemmede lidt på de to herrers debat med den tidligere ordfører, så er man parat til nærmest at sidestille nationens endeligt med det her lovforslag. Det er ikke en frygt, vi i Socialdemokratiet deler. Vi synes ikke, at det gør noget, at man lader sig forstyrre af virkeligheden en gang imellem, når man ændrer lovgivningen.

Som sagt mener vi faktisk, at det her lovforslag er et udmærket resultat af, at man selvfølgelig indstiller navneloven på bl.a. de familiemønstre, som nu engang er gældende i det danske samfund i dag.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg vil følge op med at spørge, om hr. Morten Bødskov ikke er enig med mig i, at det at være en familie naturligvis er ensbetydende med, at den individuelle frihed dermed begrænses, for man hører hjemme i en given sammenhæng, som man derfor også er bundet af. Det vil sige, at det at være individ møder i selve det, at der er en familie, sin begrænsning. Når man omvendt siger, at individet er det afgørende, for så vidt det eneste, så har man dermed afvist familien, og så har man opløst enhver historisk sammenhæng, som kan forpligte et menneske. Jeg siger, at det sidste, denne dyrkelse af individet, er en åndelig tomhed, som også fører til et samfund, hvor alt er rodløst og for så vidt opløst.

Jeg er klar over, at hr. Morten Bødskov måske vil være uenig med mig i det, men der vil jeg dog alligevel gøre opmærksom på, at der faktisk var adskillige socialdemokrater, jeg nævner f.eks. statsministrene Hans Hedtoft og H.C. Hansen, hvis syn på familie og på ægteskab var ganske modsat.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Hvis nu hr. Søren Krarup havde hørt efter, hvad jeg havde sagt, så havde der ikke været grundlag for at stille de sidste to spørgsmål, nemlig at det, jeg og Socialdemokratiet mener, er, at i stedet for at betragte os som en del af en slægt i sådan navnelovsmæssig henseende tror jeg, der er ganske mange, som betragter sig som et individ. I den sammenhæng nævnte jeg ikke familien. Tværtimod nævnte jeg jo, at de steder, hvor den her typiske kernefamilie fungerer, fungerer den fint, og det er der ganske mange eksempler på.

Det, jeg fornemmer, Dansk Folkeparti har svært ved at indse, er, at virkeligheden er forandret, og at der er ganske mange familier, som lever sammen på anderledes vilkår end lige nøjagtig, hvad der er gældende, når man lytter til det typiske familiemønster, som Dansk Folkeparti taler om. Det er det, der er virkeligheden, og det synes vi er ganske udmærket at lade sig forstyrre af en gang imellem, så man altså også indretter lovgivningen på det.

Så vil jeg sige, at det her jo er muligheder, altså folk kan lade være med at benytte sig af det, de kan vælge at leve i et ægteskab, de kan vælge at leve i deres familie, de kan lade være med at ændre de navne, de får ved dåben osv. Det er fuldstændig op til dem selv. Men det her er muligheder, som sikrer, at der ikke skal stå barrierer i vejen for, at det familiemønster, man nu engang lever i, kan man også få et navn efter.

Formanden:

Tak til hr. Morten Bødskov. Så er det hr. Martin Henriksen som ordfører.

Martin Henriksen (DF):

Dansk Folkeparti kan godt se, at en vis liberalisering af loven er i god tråd med udviklingen, dog er det vigtigt at slå fast, at ens navn er en del af ens identitet. Dansk Folkeparti har ikke noget imod, at man forenkler tingenes gang og dermed gør det lettere for den enkelte borger. Vi anser det for positivt, at kirkens rolle fastholdes i lovforslaget. Det er kulturbestemt, at folkekirken har en rolle at spille på det her område.

Ligeledes finder vi, at det er et sympatisk træk, at lovforslaget eksempelvis giver islændinge i Danmark mulighed for at følge deres navneskik, og at loven forsøger at genoplive en gammel dansk navneskik, nemlig erhvervelsen af patronymnavne. Dansk Folkeparti finder dog ikke, at det er nødvendigt at tage så markante

hensyn til fremmede navneskikke, som lovforslaget lægger op til. Dansk Folkeparti finder det ligeledes problematisk, at beskyttelsen af slægtsnavne ikke er grundig nok. Det er afgørende for os, at folk forstår og respekterer deres arv og dermed også deres slægt. Desuden er visse dele af lovforslaget udtryk for en generel tendens, som vi vender os imod, nemlig at folk tager for let på deres egen baggrund.

Dansk Folkeparti vil under udvalgsarbejdet deltage aktivt og eventuelt stille ændringsforslag, hvis vi vurderer, at der kan samles flertal for dem.

Som udgangspunkt er Dansk Folkeparti skeptisk over for lovforslaget, fordi det indebærer en udvaskning af slægts- og tilhørsforholdet hos den enkelte familie. Vi gør opmærksom på, at den nuværende lovgivning allerede i et vist omfang giver mulighed for at skifte navn, hvis en person ønsker det.

Kl. 19.00

Dansk Folkeparti ser med bekymring på, at ægteskabet ligestilles med et papirløst forhold. Ægteskabet er noget særligt, og det skal afspejle sig i lovgivningen. Vi risikerer at komme i en situation, hvor det eneste, der er identitetsskabende, er personnummeret, og det er efter Dansk Folkepartis mening en forkert udvikling.

Så bliver jeg også nødt til at påpege, at jeg finder det lidt mærkværdigt, at en konservativ minister kan fremlægge et sådant lovforslag til godkendelse, da jeg altid har troet, at det var konservativ politik at værne om ægteskab og familie.

Flere og flere bliver skilt til skade for børn og familieliv. Vi mener ikke, at vi skal lægge os fladt ned på ryggen og bare acceptere denne udvikling. Folketinget skal fastholde fokus på familien og det tilhørsforhold, som nødvendigvis må eksistere inden for en familie. Tilhørsforholdet til ens familie er forbundet med familiens navn, og som lovforslaget ligger, kan Dansk Folkeparti derfor ikke støtte det.

Men jeg vil dog sige, at jeg noterede mig med glæde, at så vidt jeg kunne vurdere, var der en lille åbning hos hr. Søren Pind. Så jeg håber, at vi kan forhandle om det her i udvalget og i hvert fald sørge for, at der ikke sker den skade, som der er lagt op til.

Formanden:

Tak til hr. Martin Henriksen. Så er den næste ordfører hr. Per Ørum Jørgensen.

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg synes, at debatten allerede afslører, at der er mange forestillinger om, hvad det vil sige at være konservativ. For os Konservative er det vigtigt ikke at være konservative i ordets egentlige forstand, som om verden aldrig har ændret sig. Vi lægger vægt på at være tro mod det konservative værdisæt, der byder os at skabe nye løsninger til nye tider med respekt for vores historie og det, som vores historie har lært os, og at sikre den rette balance, så staten ikke blander sig i mere end højst nødvendigt.

Vi kan jo se, at familiemønstrene har ændret sig, og som lovgiver er det også vores pligt at sikre, at lovgivningen passer til den tid, som vi lever i. Dette forslag til en ny navnelov giver den enkelte mulighed for at sikre en fælles identitet, en ramme om en fælles tilknytning i familien.

Der er dog ikke tale om en ændring uden begrænsninger, idet der f.eks. kun frigives ca. 300-400 efternavne ud af ca. 160.000. Vi lægger vægt på, at man beskytter de efternavne, som benyttes af under 1.000 personer. De frigivne efternavne nærmer sig vel det, man kan kalde massebetegnelser. Der er f.eks., som hr. Søren Pind var inde på, over 300.000 her i kongeriget, der hedder Jensen til efternavn, og der er næsten lige så mange, der hedder Hansen.

Derfor finder vi ikke, at lovforslaget vil få konsekvenser for navnetraditionen her i Danmark, som vi ikke kan acceptere. Vi finder det endvidere som en styrkelse af den enkelte borgers frihed, at man f.eks. kan benytte sit mellemnavn som efternavn. I de tilfælde, hvor en borger rummer en større identitetsfølelse for sit mellemnavn end for sit efternavn, mener jeg ikke, at det skal være det offentlige, der i den sammenhæng sætter grænser for, at den enkelte borger sikres samhørighed med identitet og navn.

Vi Konservative finder det endvidere positivt, at der skabes en mere enkel myndighedsstruktur. Vi finder det helt naturligt, at registreringen af navngivning og navneændring fastholdes hos den myndighed, der også registrerer fødsler og dødsfald, hvilket i dag er ministerialbogføreren.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til hr. Per Ørum Jørgensen. Nej, der er faktisk en kort bemærkning, undskyld. Hr. Jesper Langballe.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Det, jeg vil sige, har måske egentlig ikke så forfærdelig meget med navneloven at gøre, men når jeg rejser mig, så er det, fordi jeg lige har hørt den mest besynderlige konservative bekendelse, jeg nogen sinde mindes at have hørt, nemlig at hr. Per Ørum Jørgensen siger, at Det Konservative Folkeparti ikke er konservativt i egentlig forstand. Altså siden Poul Schlüter sagde, at han ikke var så konservativ, at det gjorde noget, har jeg ikke hørt noget lignende. Hvad er det at være konservativ i ordets egentlige forstand?

Kl. 19.05

Jeg vil gøre opmærksom på, hvis nu hr. Per Ørum Jørgensens partifælle, udenrigsministeren, havde været til stede, så kunne han have forklaret om Edmund Burke, konservatismens fader, der i 1700-tallet talte om at forandre for at bevare, og at være konservativ er vist, at man vil bevare en sammenhæng, som skal være ubrydelig, ikke ved stædigt at fastfryse samfundet, men ved at skabe den gradvise forandring i takt med folkesjælen.

Men her er der jo simpelt hen tale om, at der med hensyn til efternavn er frit valg på alle hylde, enhver slægtssammenhæng skal være afstrejfet.

Det er altså at være konservativ i ordets egentlige forstand.

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Som jeg indledte min ordførertale med, er der jo tilsyneladende forskellige opfattelser af, hvad det vil sige at være konservativ.

Når man snakker i ordets egentlige forstand, så er det konservatisme forstået på den måde, at alting er, som det er, og det skal det blive ved med at være, og det er ikke det, jeg ser som at være konservativ.

Det, der betyder noget for mig, er sammenhængen mellem generationerne, dels hvor man respekterer den tid, man kommer fra, den historie, der opstår, og det, som historien har lært os, og at man også tager ansvar, der rækker fremad, så man tager hensyn til de kommende generationer. Det er kernen i det at være konservativ og ikke, at man, sådan som jeg hører det, betragter et navn som et symbol. Jeg tror ikke, det er det rigtige, at et navn bare er et symbol.

Her har vi mulighed for, at en familie kan skabe en fælles identitet, der er oven i købet mulighed for, at man kan gå tilbage i sin slægt og

videreføre slægtens navnetraditioner, og det mener jeg faktisk er en styrkelse. Så er det her jo ikke et totalt wildwest på navneområdet, idet vi sætter en begrænsning, der hedder 1.000.

Hr. Søren Pind var inde på, om det var det rigtige tal. Det er vi også klar til at kigge på.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg ved ikke, hvad det der med navnet som et symbol er; det er ikke noget, jeg har sagt.

Navnet udtrykker simpelt hen en identitet, og efternavnet udtrykker en slægtssammenhæng.

Derfor er jeg lidt uforstående over for, at hr. Per Ørum Jørgensen meget sympatisk taler om konservatisme som det at hævde sammenhængen mellem generationer, både tilbage og fremefter. Jeg mener sådan set, at det er en meget god betegnelse for, hvad konservatisme er, ikke kun at regne med de nulevende mennesker.

Men det er da netop at bryde enhver sammenhæng mellem generationerne, både fremefter og tilbage, at man siger, at når det drejer sig om efternavne, så er der frit valg på alle hylde, man ifører sig et efternavn, sådan som man tager en slåbrok på om morgenen. Der er ikke noget, der binder, det efternavn, ens forældre har ladet gå videre til en, er man ikke spor bundet af.

Er det konservatisme?

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg tror stadig væk, at der er en forskellig opfattelse af konservatismen. Skal man tage hr. Jesper Langballes konservatisme, så er det jo sammenhæng udelukkende baseret på et fælles efternavn, og der kan ikke engang være garanti for, at man i flere generationer følger det samme efternavn.

For mig er det sammenhæng i den viden, de traditioner, vores kultur, som bringes videre fra generation til generation. Det mener jeg er ægte konservatisme og ikke et navn, hvori ens handlinger, ens gerninger, ens værdier ikke indgår.

(Kort bemærkning).

Martin Henriksen (DF):

Jeg ville bare spørge den konservative ordfører, om man stadig væk som konservativ skal værne om familie og ægteskab, for det syntes jeg var fraværende i ordførertalen, men det har jeg altid betragtet som konservativ politik.

Så ville jeg også godt høre, om ikke den konservative ordfører mener, at det faktisk er unfair over for de almindelige danskere, som sætter pris på ægteskabet og de værdier, som der ligger i ægteskabet, at man nu nedprioriterer ægteskabets betydning ganske enkelt ved en indgriben fra Folketingets side.

Kan Folketinget overhovedet tillade sig over for almindelige danskere at nedprioritere det ægteskab, som de sætter højt?

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Nu har jeg ikke læst nogen steder i lovforslaget, at der står, at man ikke må gifte sig, og at ægteskabet skulle være skidt. Ægteskabet har akkurat den samme værdi, som vi er enige om er en stor værdi og en stor glæde og til gavn for dem, der får den oplevelse. Der står ikke noget om, at det her er et angreb på ægteskabet. Jeg kan heller ikke se sammenhængen, for folk kan jo gifte sig stadig væk på trods af, at vi ændrer navneloven.

Kl. 19.10

Men vi skal altså også tage hensyn til, at vi lever i et samfund, hvor omkring 600.000 mennesker lever papirløst, og jeg vil også kalde det en familie, hvis to voksne har fælles børn og de ikke er gift. Det er også en familie i 2005. Og at give de mennesker en mulighed for, at de kan skabe en ramme, så deres identitet hænger sammen, kan jeg altså ikke se skulle være i modstrid med, at man stadig væk mener, at familien er vigtig, og at ægteskab er en fantastisk god ting.

(Kort bemærkning).

Martin Henriksen (DF):

Jeg vil bare gerne konstatere, at i den her navnelov bliver ægteskabet nedprioriteret, fordi det bliver ligestillet med et papirløst forhold. Det har ikke noget at gøre med, at jeg er imod, at folk lever i et papirløst forhold, det har jeg intet imod, og jeg kan også godt acceptere, at de er en familie. Men man er først i et ægteskab, når man bliver gift enten på rådhuset eller i kirken, og ægteskabet er noget særligt, og det synes jeg vi skal bevare.

Jeg kan endnu en gang sige, at jeg ikke kan forstå, at en konservativ mand kan stå og være med til at vedtage en navnelov, som i en vis udstrækning fjerner beskyttelse af slægtsnavne, og som nedprioriterer ægteskabet. Det synes jeg er uhensigtsmæssigt.

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg kan stadig væk ikke se, hvor der i det forslag til navnelov skulle være noget, som skulle ændre ved ægteskabets status i vores samfund. Jeg kan virkelig ikke se, hvad det er. Folk kan gifte sig og få den fornøjelse akkurat efter det her lovforslag som før. Det ændrer ingenting. Men vi giver nogle muligheder for dem, som lever i det, jeg fortsat vil kalde en familie. Også selv om de ikke er gift, lever de dog en far, en mor og et barn sammen, og de får en fælles ramme, ved at de kan tage det samme efternavn. Det kan jeg virkelig ikke se skal være i modstrid med det gode ved ægteskabet.

Formanden:

Tak til hr. Per Ørum Jørgensen. Den næste ordfører er fru Charlotte Fischer.

Charlotte Fischer (RV):

Nu er jeg ikke konservativ, så det er nemt for mig at støtte det her lovforslag.

For os i Det Radikale Venstre er det først og fremmest, ja, man kunne kalde det en befriende anerkendelse af det enkelte menneskes ret til at bestemme over sit liv og sin identitet. Det at vælge sit navn bør altovervejende være en sag for den enkelte og ikke noget for særlig kloge hoveder bag fjerne skranker. For os handler det også om tillid til, at den enkelte kan finde ud af at forvalte sit liv og sin identitet på en rigtig god og fornuftig måde.

Navnelovsudvalget har jo i sin gode og grundige betænkning allerede knæsat de her principper, nemlig at en persons navn først og fremmest er et privat anliggende og ikke noget, samfundet skal interessere sig for. Det er vi enige i.

Det er glædeligt, at den enkelte får flere frihedsgrader, det gælder både med fornavn, mellemnavn og efternavn, og hvorfor den enkelte vælger sådan synes jeg i virkeligheden ikke er noget vi skal bekymre os om. Der er nogle, der gør det, fordi de gerne vil være mere traditionalistiske, og de vælger at lægge vægt på deres slægtsnavn. Så ændrer man det ikke. Men der er også mange andre grunde til, at folk i dag ønsker at ændre deres navn, men for mig er det sagen uvedkommende.

Selvfølgelig er der nogle overordnede hensyn, der gør, at vi overhovedet har brug for en lov. Der er det helt praktiske, at de navne, der tages i brug, faktisk skal kunne bruges i den daglige kommunikation og, kunne man sige, til en vis

grad til at identificere den enkelte i det praktiske daglige. Ellers har vi jo cpr-systemet.

Så er der hensynet til slægtsfølelsen, den er der jo allerede talt meget om, men der er hensynet til dem, der bærer de mere specielle efternavne. Og jeg synes, at lovforslaget fint tager hensyn til det. Og man kunne måske endda sige så rigeligt, for ministeriet erkender i hvert fald selv i bemærkningerne, at bestemmelserne er temmelig detaljerede, og at loven er svær at læse. Så jeg vil sige, at det ikke er den vilde liberalisering set med mine øjne – man kunne sige snarere for lidt end for meget.

Jeg synes også, at lovforslaget er godt, fordi det er et velkomment slag for et mere åbent og rummeligt samfund, hvor der er plads til ikke bare forskelligheder, men måske også indimellem ligefrem særheder. Men det er i hvert fald et samfund, hvor samlevende i højere grad ligestilles med gifte – det synes vi er positivt – hvor der åbnes for andre navneskikke og dermed for, at man i højere grad får lov til at navngive i pagt med den tradition, man nu er rundet af, hvis det er praktisk muligt.

Kl. 19.15

Den danske navnetradition er gudskelov ikke, lige så lidt som Danmark er, støbt i beton. Nej, den ændrer sig i takt med befolkningssammensætningen og tidsånden. I dag går de færreste faktisk rundt og hedder Per Degn eller Dorthe Knapmagers som hos Holberg. Ikke fordi de ikke må, men det hedder man altså bare ikke i 2005.

Alt i alt synes vi ikke, at der er noget at betænke sig på. Lovforslaget er for os et gevaldigt fremskridt til gavn for et mindre formynderisk og et mere rummeligt Danmark, så derfor kan vi overordnet støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg vil simpelt hen complimentere ordføreren, for jeg synes, at det var en meget, meget præcis radikal for ikke at sige kulturradikal tale, der blev holdt. Her fik man jo virkelig det kulturradikale syn på menneskelivet fremsat klart og tydeligt: at det er min ret selv at vælge mit navn.

Det vil sige, at det er min ret til selv at vælge min virkelighed. Det er jo virkelig kulturradikalismens forståelse af, hvad det er at være menneske, at det er noget, jeg selv vælger. Det vil sige, at alt, hvad der hedder historie, historisk sammenhæng, slægt, er noget, jeg kaster på møddin-

gen, for jeg vælger simpelt hen mig selv som noget ganske andet.

Jeg kan jo ikke lade være med at høre den tale på baggrund af en konservativ tale, der tilslutter sig dette, som virkelig er en ophævelse af alt, hvad der hedder konservatisme, men hvor det kamufleres. Her er der ikke noget, der er kamufleret. Det er simpelt hen kulturradikalismen for fuld udblæsning, hvor alt bliver ligegyldigt i forhold til den enkeltes private smag.

Så jeg kan kun complimentere fru Charlotte Fischer.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Man kunne jo forsøge sig med lidt tillid til den enkelte borger. Det kan godt være – sådan er det jo faktisk – at langt, langt de fleste mennesker lever fint med deres slægtsnavn og er glade for det. Egentlig handler det her bare om at give nogle mennesker en ekstra mulighed. Om de så bruger den eller ikke bruger den, det synes jeg ikke der er nogen der skal sidde i fjerne lokaler og bestemme på deres vegne.

Så jeg synes måske, at det også handler om formynderi, kan man sige i denne her sammenhæng, altså at der er nogle her eller andre steder, der skal bestemme, hvad der er den rigtige identitet for den enkelte.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Nu bliver jeg desværre nødt til at være mere kritisk over for fru Charlotte Fischer, for nu synes jeg, at hun ophæver det reelle, hun dog sagde tidligere. Nu siger hun, at det bare er et spørgsmål om tillid til den enkelte. Det er simpelt hen en ophævelse af den klare indrømmelse, hun kom med før, at det at være menneske er, at jeg vælger selv at være den, jeg vil være. Det vil sige, at det ikke er et spørgsmål om tillid til den enkelte, men det er et spørgsmål om, at jeg simpelt hen er Vorherre, som har ret til selv at forme virkeligheden.

Det siges så, at det er en protest imod formynderi, ja, det, at fru Charlotte Fischer er født af sine forældre, det, at hun hører hjemme i en sammenhæng, hvor hun taler et bestemt sprog, har en bestemt nationalitet, betyder, at virkeligheden faktisk eksisterer som noget bindende.

Hun kan godt kalde det for formynderi, men så er der jo kun det at sige, at virkeligheden er formynderisk, for jeg er ikke født på en sky, hvor jeg selv bestemmer overhovedet alt, jeg er et

ganske bestemt konkret menneske i en sammenhæng. Det fejede fru Fischer før så befriende af bordet og sagde: Jeg blæser på det, jeg vil bare have lov at skabe min egen virkelighed.

Derfor synes jeg, at man, hvis man er konsekvent, faktisk skal holde fast i det udgangspunkt som radikal. For det giver mening. Så ved vi, at den totale tomhed jo altså virkelig er radikalismens indhold.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg ser ikke nogen modsætning i det. Jeg ser ikke det som noget mål i sig selv, at den enkelte skifter navn hele tiden. Jeg synes, det vigtige er, at den enkelte får lov til at bestemme, om man gerne vil holde fast i sit slægtsnavn, eller om man vil hedde noget andet. Det synes jeg er det grundlæggende.

Man kan sige om det her med slægtsnavnet, at der føler jeg mig fristet til at sige, at det jo er sådan, at kvinder gennem generationer i mands minde, når de blev gift, har lagt deres slægtsnavn på hylden, og det er historisk betinget. Det kan man synes om eller ej, men jeg synes, at hvis jeg havde giftet mig og taget min mands navn, så hed jeg ikke Fischer mere, og så var det et brud med min slægt og mine bånd tilbage. Så jeg kan egentlig ikke helt se logikken.

Jeg synes samtidig, at man skal holde fast i, at det her også handler om, at der ikke går noget fra nogen. Hvis man giver noget frihed til, at den enkelte kan vælge sit navn, er der jo ikke noget, der går fra nogen i det her. Der er ikke nogen, der lider afsavn eller skade eller på nogen måde bliver generet af det her.

Kl. 19.20

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Nu sagde fru Charlotte Fischer noget her til sidst, som undrede mig. Fru Charlotte Fischer nævnte den gamle skik, at en kvinde tager sin mands efternavn ved ægteskabets indgåelse, og fru Charlotte Fischer siger så, at hvis hun havde gjort det, havde hun jo opgivet slægtssammenhængen.

Det forvirrer mig, for det antyder et forhold til slægten som noget fuldstændig statisk, der skal bevares i en lang linje fra Gorm den Gamle og til fru Charlotte Fischer, men forholdet er jo ikke sådan. Livet er som bekendt levende, og det vil sige, at slægter mødes og går ind i hinan-

den, og det er det, der skaber historie, ikke at bevare slægten som en fuldstændig statisk enhed med et navn, som er ufravigeligt, men at slægterne går ind i hinanden, mødes og skaber nye sammenhænge.

Men jeg vil nok sige, at det, fru Charlotte Fischer var inde på der, synes jeg er konservatisme i rigtig dårlig forstand.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg er næsten derhenne, hvor jeg kun kan spørge mig selv, om vi er ved at blive mere enige, når jeg hører et udsagn om, at livet er levende og tingene ikke er statiske. Det er sådan set vores udgangspunkt til det her, at der ikke er nogen ting, der er cementerede eller støbt i beton. Vi synes bare ikke, at dynamikken kun er legitim inden for slægtens rammer. Vi synes, at den gerne må være det på alle leder og kanter, og vi synes, det er vigtigt, at udviklingen også afspejler, at vi har et dynamisk samfund. Det er heller ikke støbt i beton, det udvikler sig hele tiden, som flere ordførere har sagt her i dag.

Så hvis man synes, at livet er levende, at Danmark ændrer sig, så kan jeg slet ikke se, hvorfor man skulle være imod det her. Det her er jo et udtryk for, at livet er levende. Jeg tror næsten, at jeg vil bruge det som et slogan fremover.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Forfatteren Jakob Knudsen har i en roman, der hedder »En Ungdom« skildret en kulturradikal højskoleforstander, hvis slogan over for højskoleeleverne er: Gør, hvad I vil, så tager i hvert fald friheden ingen skade. Det kan jo godt stå som kulturradikalismens motto og som en sammenfatning af, hvad fru Charlotte Fischer her har sagt om navne.

Gør, hvad I vil, så tager i hvert fald friheden ingen skade, se det er ikke det levende liv. Det er den totale tomhed og øde, at der ikke er nogen bånd, at der ikke er nogen virkelighed, man skal stå ret for, at der ikke er noget, der er valgt for en, som man ikke skal vælge selv. Det er virkelig tomhed og øde.

Det levende liv opstår der, hvor der er en fordring til en på forhånd, som måske bl.a. kunne udtrykke sig i navnet, at man har fået et efternavn, der, hvad enten man selv vil det eller ej, placerer en i en ganske bestemt slægtssammenhæng.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg tror ikke, at vi når det meget videre i den her sammenhæng. Jeg har svært ved at se, at det rummer noget mål i sig selv at lægge begrænsninger på folk i vores samfund. Vi får det ikke bedre af, at folk, der faktisk føler trang til at få et andet navn, som har lyst til at få et andet navn, skulle møde en begrænsning. Det forringer ikke vores samfund på nogen som helst måde.

Det er sådan, jeg oplever det, og jeg tror, man må sige, at vi er nået dertil, hvor det også er en ren ideologisk snak. Medmindre miraklernes tid ikke er forbi, når vi nok ikke meget længere.

Formanden:

Tak til fru Charlotte Fischer. Den næste ordfører er fru Pernille Vigsø Bagge.

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Jeg skal indledningsvis gøre opmærksom på, at jeg taler på vegne af fru Anne Baastrup, der desværre er forhindret i at være til stede.

Navne har altid og med rette været genstand for meget vigtige personlige tolkninger af identitet, og navne har båret familietraditioner igennem for mange generationer. Men over for det står det moderne samfund, og det moderne samfund har for længst slået igennem med sit krav om selv at vælge og fravælge identitet. Man skal selv kunne vælge, hvad man vil hedde. Det er ikke et myndighedsbevis på ægteskab, der skal afgøre den sag.

Kl. 19.25

På den ene side nyskabende og på den anden side meget gammelt er forslaget om erhvervelse af de såkaldte patronymnavne, eksempelvis Karinsdatter. SF tillader sig at tolke lovforslaget i retning af, at ligestillingen mere og mere slår igennem i det danske samfund. Nu kan man altså også have kvindenavne.

SF er naturligvis for forslaget.

Formanden:

Tak til fru Pernille Vigsø Bagge, og så er det familie- og forbrugerministeren.

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Jeg vil gerne sige tak for en god og spændende drøftelse om det her lovforslag og også sige tak for en i hvert fald overvejende positiv modtagelse af forslaget. Der er jo tale om et temmelig grundigt arbejde, der ligger til grund for forsla-

get, og derfor er det også godt at kunne konstatere, at der tegner sig et flertal for at støtte de forslag, der bygger på en som sagt meget grundig betænkning fra Navnelovsudvalget.

Det er jo også et forslag, som mange borgere af gode grunde interesserer sig for. Der har nærmest været telefonstorm i ministeriet om de her ting, men det er jo også noget, som vedrører os alle sammen. Vi har alle sammen et navn og interesserer os for, hvad vi hedder, og hvad andre hedder.

Den gældende navnelov bygger jo i det store og hele på den navnelov, som går tilbage til 1904, og der er sket meget i Danmark siden da. Vi lever sammen på andre måder end dengang, og vi har også en anden opfattelse af os selv og hinanden.

Den nuværende navnelov opfattes af mange i samfundet som værende unødvendig streng. Der er f.eks. mange borgere, som bærer et mellemnavn, som de føler sig meget knyttet til og kendes under, men som de efter den gældende lov ikke kan få lov til at bære som deres efternavn. Der er også borgere i Danmark med tilknytning til udlandet, som efter den gældende lov ikke kan følge deres hjemlands navneskikke. Derfor mener vi simpelt hen, at tiden er inde til at løsne op for reglerne, så vi i større omfang selv kan bestemme, hvad vi vil hedde.

Det bliver bl.a. muligt for par at kombinere deres navne og tage et mellemnavn som efternavn. Men det er jo ikke sådan, og det skulle man næsten tro når man hører noget af debatten, at der er tale om et navnelovforslag, som er uden grænser. Der er stadig væk et hensyn, et vigtigt hensyn at tage til personer, som bærer et forholdsvis sjældent efternavn.

Der skal også tages hensyn til, at det for myndigheder og andre skal være muligt på en praktisk måde at kommunikere om og med borgere, og der er også stadig grænser for, hvor upassende et navn man kan få.

Det er mit indtryk også af de mange skriftlige og telefoniske forespørgsler, der er kommet på navneområdet, at mange borgere i Danmark ønsker en større frihed til at skabe deres og deres familiers identitet og netop bruge navnet som en fælles identitet for deres familie. Hertil hører altså ens navn.

Ofte ønsker folk faktisk at søge navnefællesskab med tidligere generationer i deres slægt eller at få samlet en sammenbragt familie ved hjælp af et eller flere fælles navne. På den måde kan man sige, at den liberalisering, der lægges

op til her, i virkeligheden underbygger folks ønske om at udtrykke deres tilknytning til en ny familie eller til deres slægt.

Derfor kan liberaliseringen, som der lægges op til her med dette lovforslag, i virkeligheden også få folk, måske især børn, til at føle sig mere som en del af en større helhed, end de ellers ville have gjort. Det er jo sådan, at samfundet løbende udvikler sig, og det bør navnetraditionen også gøre.

Det er også derfor, at der er behov for at skabe forandringer. Det var det, Edmund Burke mente med det, han skrev i »Reflections on the Revolution in France«, da han netop skrev, at man skal forandre for at bevare. Ingenting står stille, man skal hele tiden gennemføre forandringer for at bevare de værdier, der er i samfundet.

KL 19.30

Det er jo også sådan, at navnetraditionen har skiftet gennem tiderne. Det var sådan engang, at alle bar de såkaldte patronymnavne, altså Jensdatter eller Jenssøn. Så blev det forbudt, fordi det dengang var umuligt at administrere det. Så hed hele familien Jensen, og da der blev for mange, der hed det, jamen så opfordrede man folk til at finde på nye efternavne.

Nu vil vi så med dette forslag i højere grad give folk en mulighed for at bestemme deres eget navn, så længe det ikke krænker andre. Lovforslaget medfører jo bl.a., at alle navne, der bæres af flere end 1.000 personer i Danmark, bliver frit tilgængelige. Men den anden side af det er jo så, at vi kun frigiver ca. 300-400 efternavne ud af de ca. 160.000 anvendte efternavne i Danmark. Resten, altså de 159.600, er således beskyttede efter det lovforslag, vi nu lægger op til, fordi navnet bliver båret af færre end 1.000 personer.

Efter den gældende loy kan alle efternavne være såkaldt forbeholdte navne, og det betyder, at andre personer alene kan tage navnet, hvis de har en slægtsmæssig tilknytning til navnet. Efternavne som Jensen og Hansen er forbeholdte, selv om de bæres af mange danskere, og man derfor ikke på nogen måde kan vide sig sikker på at være i familie med en person, som også bærer et af de navne. Især for udlændinge, som finder det svært at begå sig i Danmark med et udenlandsk klingende navn, har det været et ønske at kunne tage sådanne helt almindelige danske efternavne, og det har vi altså i regeringen ment var et helt rimeligt ønske.

Ved at sætte grænsen ved de 1.000 personer tror jeg også, at det i virkeligheden er meget få, som vil kunne føle sig krænkede af det, vi gør, eller at andre tager deres navn. I Norge er det jo sådan, at da har man sat grænsen helt nede ved 200 personer. Der har vi altså fundet i regeringen, at en grænse på 1.000 bedre sikrer, at færrest muligt om nogen overhovedet føler sig krænkede.

Mange i dagens Danmark ønsker et helt specielt navn til dem selv og deres familie, og derfor tror jeg heller ikke, at der vil være en storm af mennesker, der vil søge disse frigivne navne, som jo netop ikke er specielle, da de i forvejen bæres af i hvert fald 1.000 personer. Men vi vil altså med denne her mulighed kunne imødekomme ønsket fra nogle personer, ikke mindst med udenlandske navne, om nemmere at kunne gebærde sig i Danmark uden at skulle stave deres navn fem gange ugentligt.

Under debatten er der jo også rejst spørgsmålet om ophævelse af begrebet giftenavn. Ophævelsen betyder, at man kan videregive et navn, man har fået på grundlag af ægteskab, til ny ægtefælle, og der er flere grunde til, at det er et fornuftigt forslag. For det første vil en person, der ønsker at videregive et efternavn, som personen har fået på baggrund af et tidligere ægteskab, alene ønske dette, hvis personen har en sådan tilknytning til navnet, at det reelt opleves som en del af den pågældendes identitet over for omverdenen.

For det andet kan man jo også i dag i andre situationer med samtykke få et efternavn f.eks. fra en stedforælder eller en plejeforælder, som man frit kan videregive, selv om man ingen kontakt har til den pågældende stedforælder eller plejeforælder. Giver man altså samtykke til, at en anden person må få ens efternavn, så bliver efternavnet altså denne persons eget efternavn på lige fod med den, der oprindeligt havde efternavnet.

Jeg vil godt sige, at formålet med dette lovforslag er at imødekomme mange borgeres ønske om selv at kunne bestemme deres navn og for norges vedkommende netop for herigennem nemmere at kunne udtrykke deres identitet ved f.eks. at skabe bånd til tidligere generationer i deres slægt eller til en ny familie.

Lovforslaget er udtryk for en liberalisering, men det er vel at mærke en liberalisering, som bl.a. gør det lettere for borgeren at knytte bånd og dermed også føle sig som en del af en større helhed.

Kl. 19.35

Navneloven skal holde i mange år, og derfor er det også vigtigt, at vi får en grundig og god debat, så vi kan ende med en lov, der netop forholder sig til virkeligheden, og det er dette lovforslag et udtryk for. Derfor håber jeg, at udvalgsbehandlingen både bliver effektiv og god og naturligvis også grundig, og det vil vi fra ministeriets side bestrebe os på.

(Kort bemærkning).

Martin Henriksen (DF):

Ministeren talte om den større sammenhæng, at nu kunne flere folk føle sig som en del af en sammenhæng. Så vil jeg godt i den anledning bede ministeren om at kommentere et hørings-svar fra Roskilde Stift, og Roskilde Stift skriver bl.a.:

»Stiftet finder, at efternavnet hidtil har været udtryk for en slægtsmæssig tilknytning, hvilket i så fald ikke længere vil være tilfældet. Stiftet finder videre, at en vigtig del af forståelsen af sig selv som led i en større sammenhæng derved går tabt, og at det herefter kun vil være personnummeret, der vil være identitetsbærende.«

Det er jo faktisk i modstrid med det, som ministeren lige sagde, at flere vil føle sig som en del af en større sammenhæng. Vil ministeren kommentere det?

(Kort bemærkning).

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Det vil jeg meget gerne.

Altså, nu er det jo sådan, at det kun er navne, som bæres af mere end 1.000 personer, der bliver frigivet. For de allerfleste navne vil det være som hidtil, og de allerfleste mennesker vil jo få et navn ved deres fødsel, som angiver en tilknytning til deres slægt og deres familie, og det navn vil de blive ved med at bære.

Men vi giver altså mulighed for, at man på denne her måde, hvis man af forskellige grunde – og det kunne bl.a. være for at knytte sig til tidligere led i slægten, eller det kunne være for at knytte sig til dem, der er ens familie – ønsker et andet navn, kan tage det andet navn på de kon-ditioner, som er opgjort i lovforslaget. Derfor er jeg ikke enig i den kommentar, der er kommet, og som netop blev læst op.

(Kort bemærkning).

Martin Henriksen (DF):

Når nu man f.eks. hørte på Venstres ordfører, at Venstre var til at rykke med hensyn til, at man f.eks. hævdede beskyttelsen af slægtsnavne fra 1.000 til 3.000, så vil jeg gerne høre ministeren, om ikke man kunne lade være med at ligestille ægteskab med et papirløst forhold.

Er det noget, som ministeren også vil være med til at kigge på, så det ikke bliver en del af navneloven?

(Kort bemærkning).

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Altså, jeg sagde, at vi gerne ville medvirke til en god, effektiv og grundig udvalgsbehandling, og derfor vil vi naturligvis også fra regeringens side lytte til de forskellige tanker, der kommer under udvalgsbehandlingen. Vi vil da gerne, at der er så bredt et flertal som muligt i Folketinget bag en ny navnelov. Netop med sådan et lovforslag som dette, der skal holde i ganske mange år, og som gerne skulle være udtryk for en fælles-nævner, som hele samfundet kan tilslutte sig, skal man ikke på forhånd afvise korrektioner.

Men jeg har lidt svært ved at forstå kritikken for så vidt angår ligestilling navnemæssigt i ægteskaber og i andre former for samliv, for man forringer jo ikke mulighederne for at have et fælles navn i et ægteskab, men giver andre mulighed for også at få et fælles navn, hvis de har levet sammen i en periode.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Ja, nu er jeg jo klar over, at lovforslaget her ikke er groet i familie- og forbrugerministerens have, men i justitsministerens. Men da jeg faktisk betragter familie- og forbrugerministeren som en mand, der er så konservativ, at det gør noget, så kunne jeg godt tænke mig at lokke ministeren ud på den principielle bane, som debatten her har kørt ad.

Jeg kan sagtens følge ministeren i, at på nogle punkter er den nuværende navnelov for rigoristisk, f.eks. at en kone ikke kan tage sin mands mellemnavn, selv om det er det navn, der bliver brugt om familien. Men hvis vi nu tager det der, synes jeg, lidt komiske, men i og for sig ganske uskadelige med, at man nu vil genoplive patronymnavnstraditionen, så vil det jo være sådan, at ministerens børn ikke skulle hedde Barfoed,

men Larsen, og mine børn skulle ikke hedde Langballe, men Jespersen.

Det er sådan til at grine lidt ad, men det er jo også udtryk for, at når man først har sluppet en tradition, så kan man ikke rulle tilbage og gribe den, så er den sluppet.

Kunne ministeren forestille sig, at det er den ulykke, man er i færd med at forvolde nu, at man slipper den tradition, at man er bundet til et ganske bestemt efternavn, og dermed skaber et kaos, der bestemt ikke er efter Edmund Burkes parole om at forandre for at bevare, og at vi i fremtiden må sige, at sket er sket, og at det ikke lader sig ændre?

Kl. 19.40

(Kort bemærkning).

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Nu er der jo, vil jeg sige, i andre nordiske lande fortsat, og sådan var det jo tidligere i Danmark, en tradition for netop at knytte et son eller dottir bag et navn, således at det afspejler, hvem man er søn eller datter af. Det er da imødekommelse af en nordisk navngivningstradition, men jeg har ikke nogen forventning om, at det er noget, som man i Danmark sådan i almindelighed vil benytte sig af. Jeg tror, at det vil høre til sjældenhederne, at nogle vil benytte sig af muligheden.

Derfor tror jeg heller ikke, at vi vil se en udvikling, der på det grundlag udvasker mulighederne for at følge slægten gennem at følge navnet fra generation til generation. Det tror jeg alligevel vil stå fast.

Formanden:

Hr. Søren Krarup. Nej. Undskyld! Hr. Jesper Langballe for endnu en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg takker for svaret. Men den anden del af mit spørgsmål kunne jeg egentlig godt tænke mig at afæske ministeren svar på.

Sådan noget som det med patronymer kan vi vist godt se, at man ikke kan genoplive. Det vil virke fuldstændig museumsagtigt, hvis vi gør det, og det er udtryk for, hvad der sker, når man afbryder en levende tradition.

Kunne ministeren ikke forestille sig, at man om 50 år eller 100 år ville sige, at det virkelig var en ulykke, da man afskaffede markeringen af den faste slægtssammenhæng i efternavnene, afskaffede enhver form for navnesammenhæng og

bare sagde, at det var noget, enhver kunne vælge frit?

Her vil man så også afbryde en tradition, som man ikke i fremtiden vil kunne gå tilbage og hente op i nutiden.

(Kort bemærkning).

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Jeg må jo sige, at det jo ikke er sådan, at det i dag ikke er muligt at skifte navn. Det er bare vanskeliggere. Der er ikke så mange navne, man kan vælge imellem, havde jeg nær sagt, i dag, men man har jo mulighed for også i dag at skifte efternavn, hvis man af en eller anden grund ønsker det.

Så den fare, man kunne se i, at traditionen for, at navnet følger slægten fra generation til generation, forsvinder, fordi folk i stigende grad ønsker at vælge et andet efternavn, end de har, tror jeg ikke er så stor, fordi vi snarere her giver mulighed for, at de, som har et ønske om et andet navn, kan finde et, der passer til den identitet, den slægt, den familie, den helhed, som de indgår i. Men jeg har svært ved at se, at det vil betyde, at flere i og for sig ønsker at fravige et slægtsnavn, som de er født til.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg synes, det er en ganske interessant debat, også fordi den er så dybt principiel. Men det er jo egentlig også en debat, der handler om, hvad det er at være konservativ, og det er jo altså tankevækkende, at det er en konservativ familieminister, der fremsætter dette lovforslag om ny navnelov, som efter min mening faktisk betyder en reel ophævelse af navnets betydning og virkelighed.

Nu nævner familieministeren Edmund Burke, som jo altså var konservatismens fader, der ville forandre for at bevare. Edmund Burkes hovedværk, »Tanker om Den Franske Revolution«, er jo rettet mod den franske revolution og det, som han især gør til sit angrebepunkt, er de menneskerettigheder, som den franske revolution bygger på.

Det, vi oplever her, er efter min mening at gøre menneskerettigheder gældende som den højeste sandhed, og deri ligger, som også ministeren har sagt, at det skal være let at ændre sin identitet, det skal være let at knytte bånd. At være konservativ er at respektere de bånd, der er knyttet, og som man selv er bundet af.

Kan ministeren ikke selv se, at der er en modsigelse i, at det er en konservativ minister, der fremsætter et lovforslag, som faktisk ophæver navnet som en forpligtende, sammenhængende størrelse?

Kl. 19.45

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Nu var det jo også en vigtig del af Edmund Burkes tankegang, at i den franske revolution havde man nogle målsætninger, som man i og for sig godt kunne hylde, og som han vel i og for sig også kunne se var glørværdige på nogle måder, men han angreb, at man fuldstændig forkastede de værdier, der eksisterede i samfundet, for at nå frem til dette nye drømmesamfund, som nogle havde stillet op. Han advarede altså imod at udvikle samfundet på den måde, men anbefalede, at man bevarer de værdier, der er, og gradvis ændrer samfundet, uden at man ødelægger de værdier, der er bygget op.

Der synes jeg jo, at vi med dette forslag netop på mange måder holder fast i den tradition, der er. Vi lægger jo ikke op til det rene anarki. Det er jo ikke sådan, at vi siger, hvorfor folk ikke skulle kunne få det navn, de gerne vil have, lad dem dog, at vi ophæver navneloven og lader folk fuldstændig frit tage de navne, de gerne vil. Det gør vi jo ikke. Det er jo ikke det rene, skinbarlige anarki, vi indfører.

Vi siger tværtimod, at vi i høj grad holder fast i de traditioner, der er, men der er en række navne, som vi godt kan frigive, og som man kan tage, uden at det ødelægger den værdi, der ligger i, at nogle har et slægtsnavn. Netop det store flertal af navne, som der kun er under 1.000 personer her i landet, der har, kan man ikke bare tage, og derfor mener jeg ikke, at vi ødelægger nogen værdier, men vi forsøger justeringer i den virkelighed, vi nu er i, og som vi er en del af.

Der er jeg jo meget enig i det, der blev sagt før under debatten, at vi jo ikke er født løsrevet fra den virkelighed, vi befinder os i og de sammenhænge, vi indgår i, men i den virkelighed, vi nu er i, er der behov for nogle justeringer, og jeg ser det som justeringer, hvor vi holder fast i de værdier, der er, men alligevel moderniserer i forhold til de behov, der er for det.

Det er inden for den ramme, jeg da gerne vil diskutere under udvalgsbehandlingen, om der er ting, der kan justeres i forslaget. Det vil jeg da gerne se på, men jeg synes faktisk, at det er et fornuftigt og afbalanceret forslag.

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det var til debatten her om, hvad der er konservatisme set i relation til navneloven.

Nu kan man jo tage udgangspunkt i sig selv, personlige oplysninger er jo noget, som er ganske oppe i tiden. Nu hedder jeg jo Ørum Jørgensen til efternavn, min mor kom fra en slægt, der hedder Schmidt, og det vil jo sige, at på et tidspunkt har mine forældre på mine vegne valgt, hvad jeg skal hedde til efternavn, men jeg er vel egentlig stadig væk en del af min mors slægt, som hedder Schmidt.

Derfor er spørgsmålet jo så, om man kan definere konservatismen ud fra, hvilket efternavn man har, om det er en bevarelse af slægten, når man nu har to spor, eller om konservatismen er det, man har fået af værdier, viden, erfaringer fra både sin fader og fra sin moder.

Det vil jeg høre ministeren om han er enig med mig i.

(Kort bemærkning).

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Det er jeg fuldstændig enig i, så jeg takker for bemærkningen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Venstres folketingsgruppe har meddelt mig, at den har udpeget medlem af Folketinget Svend Erik Hovmand som nyt medlem af Danmarks Nationalbanks repræsentantskab for den resterende del af indeværende funktionsperiode i stedet for Rikke Hvilshøj, der er blevet integrationsminister.

Den pågældende er herefter valgt.

Mødet hævet kl. 19.49

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 11. marts 2005, kl. 10.00.

Angående dagsorden skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.